

Рудик М.М.

Національна академія внутрішніх справ

БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Безпека дорожнього руху є складною соціально-економічною проблемою, що виникає під впливом різноманітних чинників. Вона охоплює багато аспектів суспільного життя, має комплексний характер і загальносуспільне значення, а також спрямована на запобігання правопорушенням, включаючи кримінальні. Проблема безпеки дорожнього руху виходить за межі лише автомобільного транспорту, економіки чи соціальних відносин. Вона зумовлена різними факторами, які відображають різні аспекти індивідуального та суспільного життя: психологію, управлінські процеси, виховання, освіту, господарську діяльність, правоохоронні органи тощо. Багатогранність та виняткова суспільна значущість питань безпеки дорожнього руху вимагають їх вирішення в рамках політики національної безпеки.

Національна безпека в рамках єдиної системи безпеки має суттєве значення. Вона охоплює захист державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз. Кримінологічна безпека, в свою чергу, є одним із основних напрямків у забезпеченні безпеки, оскільки ми стикаємося з безпрецедентним зростанням злочинності та посиленням суспільної небезпечності злочинних дій. Загалом, низький рівень безпеки дорожнього руху є одним із ключових чинників, що сприяють високим показникам смертності та травматизму серед населення України. Організація дорожнього руху, як важлива складова кримінологічної політики, передбачає розвиток і вдосконалення національного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху, модернізацію системи управління безпекою, поліпшення технічного стану, експлуатаційних характеристик і пропускної спроможності автомобільних доріг. Це також включає забезпечення високого рівня професійної підготовки водіїв, підвищення дорожньо-транспортної культури серед населення, покращення надійності та безпеки транспортних засобів, удосконалення медичного забезпечення, створення ефективної системи наукового супроводу, а також активізацію міжнародного співробітництва. Головною метою організації дорожнього руху є встановлення та реалізація правового порядку, який забезпечує безпеку на існуючій вулично-дорожній мережі шляхом оптимізації швидкостей руху транспортних засобів і вирішення конфліктів між учасниками дорожнього руху щодо використання території, а також досягнення максимальної ефективності. У статті підкреслюється, що безпека дорожнього руху є важливим елементом національної безпеки та одним із основних пріоритетів кримінологічної політики. Без визнання безпеки дорожнього руху як складової національної безпеки неможливо буде розробити та реалізувати кримінологічну політику, що передбачає діяльність у цій сфері.

Ключові слова: безпека дорожнього руху, національна безпека, кримінологічна безпека, автомобільний транспорт, дорожній рух.

Постановка проблеми. Конституція України підкреслює пріоритет розвитку суспільства, що має історичні корені: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищими соціальними цінностями. У умовах глобалізації та значних змін у політичних, соціально-економічних і ідеологічних аспектах суспільного устрою України, злочинність стала серйозною загрозою для національної безпеки та демократичного розвитку. Таким чином, державна політика України в сфері забезпечення національної

безпеки ставить перед кримінологічною наукою нові виклики, які потребують теоретичного та практичного аналізу. Створення демократичної правової держави неможливе без запобігання кримінальним правопорушенням у всіх сферах суспільного життя. Руйнівні процеси, що виникли під час переходу до ринкової економіки в Україні, а також військові дії на її території, значно послалили соціальну захищеність населення, що підтверджується зростанням злочинності, зокрема в сфері безпеки дорожнього руху.

На жаль, незважаючи на свою значущість, складність та терміновість, питання безпеки дорожнього руху досі не отримали належного відображення у вітчизняному законодавстві. Вони не згадуються ані в переліку національних інтересів, ані серед основних політичних пріоритетів, а також не враховуються при оцінці ключових загроз для особи, суспільства та держави. Це є серйозною прогалиною, особливо з огляду на те, що реальні соціальні та економічні втрати від дорожньо-транспортних пригод значно перевищують збитки, викликані іншими негативними явищами, яким законодавець приділяє особливу увагу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження проблематики забезпечення безпеки дорожнього руху, зокрема як складової національної безпеки, активно проводилося в працях: О. О. Звоненко, І. Зозуля, А. М. Мастепан, В. А. Мисливий, С. А. Мозоль, М. М. Пендюра, С. Є. Петров, С. І. Пирожков, В. П. Поліщук, Є. В. Скрипа, А. Собакарь, Л. І. Сопільник та інші.

Постановка завдання. Мета статті – розкрити особливості та сутність безпеки дорожнього руху як складової національної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Серед усіх соціально-технічних систем сучасності дорожній рух є найбільш ризикованим і небезпечним. Щороку внаслідок дорожніх аварій, які трапляються майже щосекунди, гинуть 1,32 мільйона людей, а понад 57 мільйонів отримують травми різного ступеня тяжкості. Кількість жертв автомобільних катастроф перевищує загальні втрати людства від тероризму, пожеж, повеней, залізничних та авіаційних катастроф. Крім того, показники дорожньо-транспортного травматизму продовжують невпинно зростати. Безпека дорожнього руху є складною соціально-економічною проблемою, що зумовлена різноманітними чинниками. Вона проявляється в багатьох сферах суспільного життя, має комплексний характер і загальносуспільне значення, а також спрямована на запобігання правопорушенням, включаючи кримінальні [1, с. 221–222].

На думку В. А. Мисливого, «недоліки в організації дорожнього руху призводять до значних збитків, які суттєво впливають на рівень державного та суспільного розвитку. Іноді це сприймається як вузькоспеціальна, чисто технічна задача, з якою може впоратися будь-яке відомство, як з додатковим навантаженням. Проте насправді ситуація зовсім інша – це складна та відповідальна діяльність, що охоплює кілька різних сфер. Це важлива загальнодержавна та загаль-

нонаціональна проблема, що викликає занепокоєння, збитки та страждання. Більше того, це відображення нашого суспільства» [2, с. 104–105]. Також О. О. Звоненко зазначає, що сучасні масштаби аварійності є настільки великими, а завдана ними шкода – настільки різноманітною, що питання забезпечення безпеки дорожнього руху слід розглядати в контексті захисту інтересів національної безпеки [3, с. 107–108]. Такий висновок виглядає цілком обґрунтованим. Проблема безпеки дорожнього руху виходить за межі лише автотранспортної галузі, економіки чи соціальних відносин. Вона зумовлена різноманітними чинниками, які відображають різні аспекти індивідуально-суспільного життя: психологію, управління, виховання, освіту, господарську діяльність, правоохоронні органи тощо. Багатогранність та виняткова суспільна значущість проблем безпеки дорожнього руху вимагають їх вирішення в рамках політики національної безпеки.

Різні підходи до безпеки можуть по-різному впливати на цілі сталого розвитку. Свобода завжди створює динамічні умови для прогресу, але ці умови можуть також містити ризики. Безпека, в свою чергу, встановлює певні умови для розвитку, які зазвичай є статичними, що може стримувати або навіть уповільнювати прогрес. Загальні теоретичні принципи безпеки конкретизуються в методологічних аспектах формування та функціонування системи забезпечення безпеки. Безпека в загальному розумінні, як відсутність загроз, є широким поняттям, що оцінює стан взаємовідносин між людьми, які можуть відбуватися безпосередньо або опосередковано. При цьому основою цих відносин є інтереси в різних сферах життєдіяльності [4, с. 112–113]. Проблема безпеки як соціального явища виділяється як одна з глобальних проблем сучасності. Особливість цієї проблеми полягає в її метакомплексному характері, оскільки будь-яка соціальна проблема в кінцевому підсумку так чи інакше відображає один з аспектів безпеки.

Національна безпека в рамках єдиної системи безпеки відіграє важливу роль. Це пояснюється тим, що особисті та колективні інтереси можуть бути забезпечені лише в межах держави за допомогою її політичних, юридичних та економічних механізмів, а також інститутів влади. Що стосується регіональних і глобальних інтересів, то лише держави є суб'єктами відносин на цих рівнях, оскільки сучасне людство складається з держав. Здатність забезпечити узгодженість інтересів усіх рівнів у різних сферах життєдіяльності зале-

жити, насамперед, від готовності та можливостей держави виконати цю функцію. Згідно з Законом України «Про Національну безпеку», національна безпека України визначається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз [5].

Розмежування між змістом і обсягами державної та національної безпеки базується на тому, що державна безпека орієнтована на захист через систему органів влади та управління, а також через офіційно визначені ідеології, політики та економічні системи. У свою чергу, зміст і обсяг національної безпеки відрізняються, оскільки вони враховують інтереси громадян, а також організацій і соціальних структур, які не є частиною офіційно проголошених. Державна безпека, як складова національної, також спрямована на захист державних утворень через державні органи влади та управління. На цьому рівні розглядається суспільна безпека, яка включає підтримку громадського порядку, безпеку державного устрою, продовольчу безпеку тощо. У випадку, коли інтереси різних соціальних груп не суперечать одна одній, може спостерігатися збіг між державною та національною безпекою [6, с. 101–102].

Як зазначає С. А. Мозоль, кримінологічна безпека є одним із ключових напрямків у системі забезпечення безпеки, оскільки ми постійно стикаємося з безпрецедентним зростанням рівня злочинності та посиленням суспільної небезпечності злочинних проявів. Забезпечення кримінологічної безпеки – це комплекс заходів, які реалізуються державними та іншими органами, організаціями, установами, а також окремими громадянами з метою захисту важливих інтересів особи, суспільства та держави. Основну роль у реалізації цих заходів відіграють правоохоронні органи, хоча пріоритет у цій діяльності слід надавати громадським інституціям [7, с. 127–128]. Головною метою забезпечення кримінологічної безпеки суспільства, особи та держави є своєчасне виявлення кримінологічних загроз, їх нейтралізація та запобігання. Кримінологічна безпека потребує постійного підтримання та забезпечення. Вона є водночас умовою та результатом ефективного соціального управління, а стратегія забезпечення кримінологічної безпеки має на меті недопущення виявів злочинності.

Загалом, низький рівень безпеки дорожнього руху є одним із ключових факторів, що сприяють високим показникам смертності та травматизму

серед населення України. Таким чином, безпека дорожнього руху виступає важливим елементом національної безпеки та одним із основних пріоритетів кримінологічної політики. Без визнання безпеки дорожнього руху як складової національної безпеки неможливо буде сформувати та реалізувати кримінологічну політику, яка передбачає діяльність уповноважених суб'єктів сектору безпеки, спрямовану на виявлення криміногенних чинників (детермінантів) злочинності, запобігання кримінальним правопорушенням, прогнозування змін кримінологічної ситуації, розробку стратегічних напрямів удосконалення кримінального законодавства, а також вжиття організаційно-управлінських заходів у сфері забезпечення транспортної безпеки [8, с. 114–115]. Пріоритетним напрямком кримінологічної політики в контексті забезпечення безпеки дорожнього руху є організація системи дорожнього руху як складової національної безпеки. На сьогодні безпека та комфортність на вулично-дорожній мережі забезпечується комплексом інженерно-технічних, організаційно-профілактичних та правових заходів. До того ж останні заходи, на наш погляд, є необхідним підґрунтям для впровадження та функціонування інших.

Виходячи з цього, організація дорожнього руху є діяльністю, спрямованою на забезпечення максимальної безпечної швидкості. Це включає підготовку та навчання учасників дорожнього руху, вдосконалення транспортних засобів і дорожніх умов, підтримання їх у належному експлуатаційному стані, регулювання дорожнього руху та контроль за дотриманням правил. У процесі організації дорожнього руху важливо враховувати чинники, які впливають на поведінку учасників – водіїв, пішоходів і пасажирів. Однією з форм такого впливу є регулювання дорожнього руху, яке полягає в зобов'язанні водіїв і пішоходів виконувати певні дії для забезпечення швидкості та безпеки. Це досягається шляхом встановлення дорожніх знаків, нанесення розподільних смуг, подачі сигналів світлофорів та дій інспекторів дорожнього нагляду. Основною метою організації дорожнього руху є встановлення та реалізація його правового порядку [9, с. 115–116].

Дорожня інфраструктура українських міст має ряд недоліків, які негативно впливають на умови руху. Серед них можна виділити недосконалість схеми вулично-дорожньої мережі, що призводить до значного навантаження на центральні частини міст, низьку пропускну здатність вулиць і перехресть, використання застарілих методів

і технічних засобів для регулювання руху, які не відповідають сучасним потребам, а також практично відсутню систему паркування. Крім того, спостерігається слабка розвиненість надземних і підземних пішохідних переходів, а також недостатня кількість світлофорів, що регулюють рух на вимогу пішоходів. Ці проблеми в значній мірі зумовлені тим, що протягом тривалого часу в Україні пріоритет у розвитку транспортного обслуговування надавався громадському пасажирському транспорту, що орієнтувався на рівень автомобілізації. Відповідно, формувалася дорожня інфраструктура та система організації дорожнього руху [10, с. 42–43].

Сформований дисбаланс між зростанням автомобільного парку та розвитком вулично-дорожньої мережі міст і населених пунктів призвів до значного погіршення умов руху, утворення заторів, збільшення «пробок», зростання витрат пального, погіршення екологічної ситуації та збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод [11, с. 99–100]. Радикальне вирішення транспортних проблем можливе, перш за все, через будівництво та реконструкцію доріг і транспортних споруд, оскільки саме вони забезпечують перерозподіл транспортних потоків, підвищують пропускну спроможність на основних магістралях, зменшуючи затримки транспортних засобів на перехрестях і покращуючи умови для пішоходів. Однак таке будівництво потребує значного часу, великих фінансових витрат і пов'язане з відчуженням земель. Альтернативним рішенням можуть стати заходи з удосконалення організації дорожнього руху, які дозволяють покращити ситуацію в перевантажених районах міст і підвищити пропускну спроможність без серйозних реконструкцій [12, с. 143–144].

Загрози національній та міжнародній безпеці набувають кримінологічного значення, оскільки лише кримінологія, як єдина наука в рамках кримінального циклу, має в своєму арсеналі теоретично обґрунтовані та практично перевірені методи для вивчення і оцінки злочинів. Вона здатна всебічно оцінити стан, тенденції та наслідки як окремих кримінально каранних діянь, так і їх сукупності. У цьому контексті, з правової наукової точки зору, суть національної безпеки є кримінологічною. Важливо, щоб кримінологічний аспект безпеки був відображений у відповідних нормативно-правових актах, які регулюють державний та громадський контроль над злочинністю, а також процесами і явищами, що її детермінують і стримують. Таким чином, кримі-

нологічні аспекти забезпечення національної безпеки також потребують правового регулювання. Необхідно законодавчо закріпити перелік об'єктів і суб'єктів, відповідальних за забезпечення кримінологічної безпеки, а також їх завдання і функції. Отже, можна стверджувати, що проблема запобігання злочинності займає важливе місце у формуванні правової держави. Створення такої держави неможливе без активних дій у цьому напрямі, а також без зменшення темпів зростання злочинності на основі чітко визначених пріоритетів. Це вимагає поступового нарощування зусиль з боку держави та суспільства, вдосконалення законодавства, організації засобів і методів запобігання, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень [13, с. 215–216].

Таким чином, запобігання кримінальним правопорушенням є основною теоретичною та практичною метою кримінологічної науки. Досліджуючи, описуючи, пояснюючи та прогножуючи явище злочинності, виявляючи її причини та умови, а також аналізуючи особливості особи злочинця і механізми злочинної поведінки, кримінологія формує науково обґрунтовану основу для запобігання злочинності. Особливо важливим є пошук нових шляхів і відповідей на виклики, а також подолання гібридних загроз в умовах зовнішньої агресії та внутрішньої нестабільності. Запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним із безпекою дорожнього руху та експлуатацією автомобільного транспорту, слід розглядати як комплекс різноманітних кримінологічних заходів і дій [14, с. 87–88]. Ці заходи реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та окремими особами, і спрямовані на забезпечення транспортної безпеки, безпечного руху на дорогах, а також на захист і збереження життя та здоров'я учасників дорожнього руху, навколишнього середовища і майна. Метою цих дій є недопущення вчинення кримінальних правопорушень на різних етапах злочинної діяльності та запобігання вже скоєним протиправним діям з метою їх припинення.

Висновки. Національну безпеку варто розуміти як стан країни, за яким відсутні або усунені реальні зовнішні й внутрішні загрози її національним цінностям, інтересам і національному способу життя, тобто забезпечується реалізація життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави. Інакше кажучи, національна безпека – це певний рівень захищеності життєво важливих інтересів окремих громадян, соціальних груп,

усього суспільства та держави, а також національних цінностей і способу життя від широкого спектру реальних зовнішніх й внутрішніх загроз. Це такий рівень захищеності, який забезпечує суверенітет і територіальну цілісність держави, стабільність суспільства, благополуччя особи і гарантує можливість прогресивного розвитку нації. Вона включає в себе захист державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз. Кримінологічна безпека, в свою чергу, є одним із ключових напрямків у забезпеченні загальної безпеки, оскільки ми стикаємося з безпрецедентним зростанням злочинності та посиленням суспільної небезпечності злочинних дій. Загалом, низький рівень безпеки дорожнього руху є одним із основних чинників, що сприяють високим показникам смертності та травматизму серед населення України. У статті акцентується увага на тому, що безпека дорожнього руху є важливим елементом національної безпеки та одним із пріоритетів кримінологічної політики. Без визнання безпеки дорожнього руху як складової національної безпеки неможливо буде розробити та реалізувати ефективну кримінологічну політику в цій сфері.

Організація дорожнього руху як складова кримінологічної політики передбачає розвиток і вдосконалення національного законодавства щодо безпеки дорожнього руху, модернізацію системи управління безпекою, поліпшення технічного стану, експлуатаційних характеристик і пропускнуої спроможності автомобільних доріг, забезпечення високого рівня професійної підготовки водіїв, підвищення дорожньо-транспортної культури серед населення, покращення надійності та безпеки транспортних засобів, удосконалення медичного забезпечення, створення ефективної системи наукового супроводу, а також активізацію

міжнародного співробітництва. Основною метою організації дорожнього руху є встановлення та реалізація правового порядку, який забезпечує безпеку на існуючій вулично-дорожній мережі шляхом оптимізації швидкостей руху транспортних засобів і вирішення конфліктів між учасниками дорожнього руху щодо використання території, а також досягнення максимальної ефективності.

Таким чином, безпека дорожнього руху є складною соціально-економічною проблемою, що виникає під впливом різноманітних чинників. Вона охоплює численні аспекти суспільного життя, має комплексний характер і загальносуспільне значення, а також спрямована на запобігання правопорушенням, включаючи кримінальні. Проблема безпеки дорожнього руху виходить за межі лише автомобільного транспорту, економіки чи соціальних відносин. Вона зумовлена різними факторами, які відображають різні аспекти індивідуального та суспільного життя: психологію, управлінські процеси, виховання, освіту, господарську діяльність, правоохоронні органи тощо. Багатогранність та виняткова суспільна значущість питань безпеки дорожнього руху вимагають їх вирішення в рамках політики національної безпеки. Доцільність розгляду безпеки дорожнього руху крізь призму захисту національних інтересів продиктована актуальними потребами практики та органічно «вписується» в кримінологічну політику. Цілком очевидно, що без визнання безпеки дорожнього руху інтегральною складовою національної безпеки, уявлення про останню буде усіченим і неповним, а кореспондуючий напрям державної політики – недостатньо розробленим та ефективним. З іншого боку, проблему дорожньої аварійності не вирішити на рівні окремих підсистем національної безпеки. Зазвичай намагання виконати це завдання, в якійсь одній площині, не приносять тривалого позитивного результату.

Список літератури:

1. Рудик М. М. Теорія та практика запобігання кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації автомобільного транспорту в Україні: дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2023. 443 с.
2. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Київ, 2005. 543 с.
3. Звоненко О. О. Кримінальна відповідальність за порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2018. 233 с.
4. Петров С. С. Розслідування незаконного заволодіння автотранспортними засобами : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. 242 с.
5. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
6. Пирожков С. І. Концептуальні підходи до формування системи національної безпеки України. *Стратегічна панорама*. 2003. № 1. С. 101.

7. Мозоль С. А. Кримінологічна безпека в Україні : монографія. Харків : Константа, 2018. 477 с.
8. Автомобільний транспорт України: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / Редзюк А. М., Волков П. П., Остап'юк О. Я. та ін. ; за ред. А. М. Редзюка. Київ : ДП «ДержавтотрансНДІ-проект», 2005. 400 с.
9. Скрипа Є. В. Щодо проблеми визначення поняття «дорожній рух». *Підприємництво, госпо-дарство і право*. 2019. № 2. С. 115–118.
10. Собакарь А. Правові та організаційні проблеми забезпечення безпечного стану дорожніх умов в Україні. *Вісник Академії управління МВС*. 2010. № 2 (14). С. 37–46.
11. Сопільник Л. І. До питання про основні принципи організації дорожнього руху. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2011. № 6. С. 95–102.
12. Зозуля І. Українська нація та її безпека: новий погляд на національну безпеку України. *Право України*. 2004. № 5. С. 141–145.
13. Поліщук В. П., Мастепан А. М. До питання удосконалення методів забезпечення безпеки учасників дорожнього руху. *Вісник Національного транспортного університету*. 2008. № 17. Ч. 2. С. 214–222.
14. Пендюра М. М. Правове забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2005. № 2. С. 86–94.

Rudyk M.M. ROAD SAFETY AS A COMPONENT OF NATIONAL SECURITY

Road safety is a complex socio-economic problem that arises under the influence of various factors. It covers many aspects of public life, has a complex nature and general social significance, and is also aimed at preventing offenses, including criminal ones. The problem of road safety goes beyond only motor transport, the economy or social relations. It is caused by various factors that reflect various aspects of individual and social life: psychology, management processes, upbringing, education, economic activity, law enforcement agencies, etc. The multifaceted nature and exceptional social significance of road safety issues require their resolution within the framework of national security policy.

National security within the framework of a unified security system is of essential importance. It covers the protection of state sovereignty, territorial integrity, democratic constitutional order and other national interests of Ukraine from real and potential threats. Criminological security, in turn, is one of the main directions in ensuring security, as we are faced with an unprecedented increase in crime and an increase in the social danger of criminal acts. In general, the low level of road safety is one of the key factors contributing to high mortality and injury rates among the population of Ukraine. The organization of road traffic, as an important component of criminological policy, involves the development and improvement of national legislation in the field of road safety, modernization of the safety management system, improvement of the technical condition, operational characteristics and capacity of highways. This also includes ensuring a high level of professional training of drivers, raising road and transport culture among the population, improving the reliability and safety of vehicles, improving medical support, creating an effective system of scientific support, as well as intensifying international cooperation. The main goal of road traffic organization is to establish and implement a legal order that ensures safety on the existing street and road network by optimizing vehicle speeds and resolving conflicts between road users regarding the use of the territory, as well as achieving maximum efficiency. The article emphasizes that road safety is an important element of national security and one of the main priorities of criminological policy. Without recognizing road safety as a component of national security, it will be impossible to develop and implement a criminological policy that involves activities in this area.

Key words: road safety, national security, criminological security, road transport, road traffic.